

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

U č e b n é o s n o v y
HRY NA AKORDEÓNE

Hudobný odbor

Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 14. 8. 1995 pod číslom
729/95-15 ako učebné osnovy pre základné umelecké školy.

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

Učebné osnovy
HRY NA AKORDEÓNE

Hudobný odbor

Učebné osnovy pre prípravné štúdium základnej umeleckej školy

Učebné osnovy pre I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy

Učebné osnovy pre rozšírené štúdium v 4. až 7. ročníku I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy

Učebné osnovy pre komornú a súborovú hru v 3. až 7. ročníku I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy

Učebné osnovy pre II. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy

Autorka: Daniela JANÍČKOVÁ

Koordinátorka: Mgr. Elena MANICOVÁ, ŠPÚ Bratislava

Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 14. 8. 1995 pod číslom 729/95-15 ako učebné osnovy pre základné umelecké školy.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Akordeón zaujíma výrazné miesto v hudobnom interpretačnom živote. Napriek tomu, že prešiel dlhodobým konštrukčným vývojom, zaznamenávame jeho technické zdokonaľovanie aj v súčasnosti.

Basová tastatúra nástrojov so štandardnými basmi bola rozšírená o melodické basy, ktorých diapazón vytvoril pre akordeonistu priestor autentickejšej interpretácie i takých skladieb, ktoré boli pôvodne napísané pre iný nástroj.

Akordeón má široké uplatnenie ako nástroj koncertný, sólový i sprievodný, v klasickej i v zábavnej hudbe.

Vyučovanie hry na akordeóne je koncipované na nových progresívnych princípoch, ktoré umožňujú žiakom získať také odborné vzdelanie, aby sa mohli uplatniť v záujmovo-umeleckej, ale aj v profesionálnej činnosti.

C i e l e

Cieľom predmetu je rozvoj muzikality, hudobnej predstavivosti a cítenia, v rovnováhe s technickým vývojom žiaka.

Stanovené ciele v jednotlivých ročníkoch sú kritériom zvládnutia učiva pre priemerných žiakov.

O b s a h

Náplňou práce je sústavný rozvoj mechovej a prstovej techniky, hudobnej pamäti, tvorivých schopností žiaka, sluchovej sebakontroly, štýlovej interpretácie a výchova k estetickému hudobnému cíteniu.

Obsah predmetu zahŕňa tiež hru z listu, harmonizáciu, základy improvizácie, transpozíciu, komornú a súborovú hru.

Učebné osnovy pre prípravné štúdium základnej umeleckej školy

C i e l e

1. Zistiť hudobné (intonačné, sluchové a rytmické) dispozície, manuálne a fyzické predpoklady žiaka na hru na nástroji.
2. Hravou formou vzbudiť záujem žiaka o hru na nástroji. Rozvíjať jeho tvorivé schopnosti a hudobnosť.
Osvojovať si správne návyky nástrojovej hry.

O b s a h

Oboznámenie sa s nástrojom.

Sedenie, držanie, upevnenie nástroja a postavenie pravej ruky.

Hmatová orientácia pravej ruky bez zrakovej kontroly.

Základy mechovej artikulácie (mäkké nasadenie a ukončenie tónu).

Hra jednoduchých piesní pravou rukou v päťprstovej polohe s jednoduchým sprievodom basu.

Hravou formou zamerať žiaka na prípravu na hru stupníc.

Odporúčaná hudobná literatúra (výber)

O. HRICOVÁ: Abeceda akordeonistu

J. VAŠICA: Praktická škola hry na akordeóne.

MACHALIČKOVÁ – HAVLÍČEK – ONDRUŠ: Škola hry na akordeón

Jednoduché ľudové a umelé piesne (podľa sluchu)

Možnosť doplnenia inou vhodnou literatúrou.

Učebné osnovy pre I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy

1. ročník (1,5 hodiny týždenne)

Ciele

Rozvíjať záujem žiaka o hru na nástroji ako prostriedok hudobného vyjadrovania.
Viesť žiaka k správnym pracovným návykom: k základom mechovej a prstovej artikulácie – sluchovej kontrole – uvoľneniu hracieho aparátu, hra bez zrakovej kontroly.
Rozvíjať intonačné schopnosti, rytmické cítenie, zmysel pre súhru oboch rúk.
Rozvíjať hru spamäti, muzikálne a harmonické cítenie.
Prebúdzat' tvorivé schopnosti žiaka.

O b s a h

Upevňovať základné poznatky z prípravného ročníka (správne sedenie, držanie nástroja, čítanie z nôt v G a F kľúči), základy mechovej artikulácie.
Rozšíriť o ostré nasadenie a ukončenie tónu a rovné nasadenie a ukončenie tónu.
Rozšírenie päťprstovej polohy v pravej ruke.
Orientácia na základných a terciových basoch s príslušnými durovými akordami.
Dvojhmaty.
Hra legato, tenuto, staccato.
Základy dynamiky a druhy tempa.
Hra v celých, polových, štvrt'ových a osminových notách.
Hra v polových a štvrt'ových notách s bodkou a s príslušnými pomlčkami.
Tvorit' jednoduchý harmonický sprievod k ľudovým piesňam.
Stupnice: C, G, D, A, F v rozsahu jednej oktávy pravou a ľavou rukou zvlášť.
Akordy: základný kvintakord pravou rukou harmonicky, melodicky.

U žiakov, ktorí hrajú na nástroji s melodickými basmi:

Stupnice: durové prvého radu pravou a ľavou rukou zvlášť.
Akordy: durový kvintakord s obratmi harmonicky a melodicky.

Odporúčaná hudobná literatúra (výber)

O. HRICOVÁ: Abeceda akordeonistu
J. VAŠICA: Praktická škola pre akordeón
MACHALIČKOVÁ – HAVLÍČEK – ONDRUŠ: Škola hry na akordeón
Chrestomatija akordeonistu
P. LONDONOV: Škola hry na akordeón
B. LUČNIKOV: Škola na akordeón (pre melodické basy)
S. ČAPKIJ: Škola hry na výborný bajan

H. REICHARD: Akordeónová škola „Toccata“
T. LUNDQUIST – L. HOLM: Akordeon Schule

Možnosť doplnenia inou vhodnou literatúrou.

Pri vyučovaní melodického basu odporúčame využiť klavírnu literatúru.

2. ročník (1,5 hodiny týždenne)

C i e l e

Usmerňovať správne pracovné návyky z 1. ročníka.

Podporovať rozvoj muzikality úmerne s technickým napredovaním.

Viesť žiaka k hre bez zrakovej kontroly.

Rozvíjať základy prstovej a mechovej artikulácie a tvorivý prístup k harmonizácii jednoduchých piesní.

O b s a h

Zamerať sa na postupné zdokonaľovanie hry legato, tenuto, staccato s využitím prstovej a mechovej artikulácie.

Rozšírenie päťprstovej polohy ruky.

Hra v rôznych durových tóninách, začiatky hry v mol tónine.

Pri nácviku akordického sprievodu použiť terciový a kvintový bas.

Tvoriť harmonický sprievod k piesňam s jednoduchými obmenami, viesť žiaka k schopnosti transponovať do iných tónin.

Základy dynamiky a druhy tempa rozšíriť o ďalšie diferenciacie.

Nácvik jednoduchých melodických ozdôb.

Dodržiavať zásady správneho nácviku a sluchovej kontroly, hru spamäti predovšetkým na prednesových skladbách. Nácvik bodkovaného rytmu, synkopy a trioly.

Oboznámiť žiaka so základmi registrácie: 8', 16', 8+8' registra.

Stupnice: durové – C, G, D, A, E, H, F, B v rozsahu jednej oktávy oboma rukami spolu, začiatky hry molovej stupnice.

Akordy: durový kvintakord s obratmi harmonicky a melodicky oboma rukami spolu, Molový kvintakord s obratmi harmonicky a melodicky pravou a ľavou rukou osobitne

U žiakov, ktorí hrajú na nástroji s melodickými basmi:

Stupnice: durové I. a II. radu cez jednu oktávu spolu.
Začiatky hry molovej stupnice

Akordy: durový kvintakord s obratmi harmonicky a melodicky spolu,

Molový kvintakord s obratmi harmonicky a melodicky osobitne pravou a ľavou rukou

Odporúčaná hudobná literatúra:

O. HRICOVÁ: Abeceda akordeonistu
J. VAŠICA: Praktická škola pre akordeón
MACHALIČKOVÁ – HAVLÍČEK – ONDRUŠ: Škola hry na akordeón – výber
DIKANOVA – ONDRUŠ: Akordeónové etudy I. – výber
CZERNY – TOMŠÍK: Výber etud op. 599 – výber
V. PUŠČIKOV: Škola hry na akordeón – výber
P. LONDONOV: Škola hry na akordeón – výber (pre melodický bas)
S. ČAPKIJ: Škola hry na výborný bajan
G. ŠACHOV – V. BUCHVOSTOV: Bajan i akordeón
H. REICHARD: Akordeonová škola „Toccata“
R. JUNG: Piccola Musica Antica – duá
Š. EPERJEŠI: Zborník viachlasných skladieb pre 1. a 2. ročník – SB, MB
S. PITOŇÁK: Vykuklo slniečko
J. KOTÍK: 50 ľudových piesní
J. LETŇAN: Slovenské ľudové piesne I. a III. zošit
S. HOCHÉL – E. VÁRADY: Miniatury
T. LUNQUIST: Allerlei, Populárne melódie
J. MATYS: Malé obrázky 2. a 3. ročník
I. VALENTA: Album začínajúceho akordeonistu
Prvé kroky akordeonistu
S. STRAČINA: Svet a deti

Možnosť doplniť inou vhodnou hudobnou literatúrou.

3. ročník (1,5 hodiny týždenne)

C i e l e

Pestovať zmysel pre kultúru tónu a dynamický výraz.
Viesť žiaka k pochopeniu a k správnej interpretácii skladbičiek rôzneho charakteru.
Rozvíjať prstovú a mečovú techniku rozšírením o ďalšie technické prvky.
Podporovať tvorivý prístup žiaka pri úprave piesní.
Začiatky komornej hry a hry z listu.

O b s a h

Sústavne zdokonaľovať hru legato, staccato, tenuto a nácvik portata, v rôznych kombináciách pri súhre oboch rúk, pasážové behy v tempe.

Osvojovať si zásady správneho nácviku.

Melodické ozdoby rozšíriť o ďalšie druhy jednoduchých ozdôb.

Do výberu prednesovej literatúry zaradiť skladbičky rôzneho charakteru s aspektom na kontrast, výraz, tempo a dynamiku (pestovať vnútornú predstavu).

Cieľavedome a postupne zdokonaľovať hru dvojhmatov (tercie) rozšírenú o jednoduchý dvojhlas v pravej ruke.

Viesť žiaka k schopnosti transponovať melódie, tvoriť k nim sprievod, obmeny sprievodu v dur a mol tóninách.

Stupnice: durové – C, G, D, A, E, H, F, B, Es, As spolu v rozsahu jednej oktávy
Molové – a, e, h, fis, cis, d, g, c, f harmonické pravou a ľavou rukou zvlášť

Akordy: durové kvintakordy trojhlasné oboma rukami spolu s obratmi, harmonicky a melodicky,
Molové kvintakordy pravou a ľavou rukou zvlášť s obratmi harmonicky a melodicky.

U žiakov, ktorí hrajú na melodických basoch: durové a molové stupnice 1. a 2. radu v rozsahu jednej oktávy. Akordy tak ako u štandardných nástrojov.

Odporúčaná hudobná literatúra (výber)

MACHALIČKOVÁ – HAVLÍČEK – ONDRUŠ: Škola hry na akordeón

O. HRICOVÁ: Abeceda akordeonistu

DIKANOVA – ONDRUŠ: Akordeónové etudy I.

CZERNY – TOMŠÍK: Opus 599 – výber

J. BAŽANT: Akordeón – automat I., II. zošit

S. STRAČINA: Svet a deti – výber

J. LETŇAN: Slovenské ľudové piesne 1., 2. a 3. zošit – výber

Baroková hudba majstrov MHR č. 8

CHUDOBA: Malý akordeonista

J. POWROŽNIAK: Czytanki I.

Skladbičky starých mistrů MAR č. 5

J. BÍLEK: Sborník přednesových skladeb

J. S. BACH: Knižočka skladiieb pre A. M. Bachovú

Š. EPERJEŠI: Zborník viachlasných skladiieb II. SB, MB

I. VALENTA: Variácie na starú pieseň

Album začínajúceho akordeonistu (ruské zborníky)

Prvé kroky akordeonistu (ruské zborníky)

J. POWROŽNIAK: Czytanki pre akordeon I.

M. CHUDOBA: Malý akordeonista I.

4. ročník (1,5 hodiny týždenne)

Ciele

V súlade s výrazovou stránkou hry sústavne zvyšovať nároky na technickú vyspelosť žiaka (prstovú, mechovú a registračnú techniku).

Upevňovať správne návyky pri hre na vyučovacej hodine a domácej príprave.

Rozvíjať tvorivé schopnosti v súčinnosti s harmonickým cítením a hudobnej predstavivosti.

Pestovať hru z listu a zmysel pre súhru v komornej a súborovej hre.

Obsah

Nadviazať na doposiaľ získané schopnosti v oblasti technického a muzikálneho rozvoja a rozšíriť ich o ďalšie prvky.

Zvyšovať náročnosť na pasážovú techniku v zmysle tempa (osminových a šestnástinových hodnôt).

Rozšíriť register a náročnosť o ďalšie melodické ozdoby, upevňovať rytmické cítenie a hru zložitejších rytmických útvarov.

Dvojhmaty, viachlas, začiatky polyfónnej hry.

Zdokonaľovať mechovú techniku a kombinácie prstovej a mechovej artikulácie.

Pri naštudovávaní nových skladieb uplatňovať formový a harmonický rozbor. Využívať registráciu najmä pri interpretácii prednesových skladieb.

V rozvíjaní tvorivých schopností viesť žiaka: a) k samostatnosti pri úpravách piesní v dur a mol tóninách; b) k improvizáčnemu obohateniu melódie a jej sprievodu; c) k schopnosti transponovať dané melódie.

Podporovať samostatnosť a osvojovanie zásad správnej domácej prípravy a sluchovej kontroly.

Výber prednesovej literatúry rozšíriť o skladby rôznych žánrov a štýlových období, pestovať hru spamäti.

Stupnice: durové a molové harmonické spolu cez dve oktávy (podľa možnosti – veľkosti nástroja) v rovnom pohybe.

Akordy: durový a molový trojhlasný a štvorhlasný akord s obratmi harmonicky a melodicky obidvoma rukami.

U žiakov, ktorí hrajú na nástrojoch s melodickými basmi:

Stupnice: durové a molové tretieho radu v rovnom pohybe.

Akordy: hrať tak ako u nástrojov so SB.

Odporúčaná hudobná literatúra (výber)

DIKANOVA – ONDRUŠ: Etudy II. (výber)

CZERNY – TOMŠÍK: Opus 599

J. VAŠICA: Praktická škola pre akordeón
M. SZÖKEOVÁ: Návčik artikulácie a frázovanie na akordeóne
J. KOWALSKI: 13 malých skladbičiek
S. HOCHÉL – A. VÁRADY: Miniatúry
G. VAS: Mladý akordeonista II.
K. BARTÓK: Malé prednesové kusy
J. POSPÍŠIL: 5 drobných skladieb
S. STRAČINA: Svet a deti
J. S. BACH: Knižočka skladieb pre A. M. Bachovú
G. F. HÄNDEL: Hare č. 65
U. JUTILA: Suita pre akordeón
KABALEVSKÝ, ŠOSTAKOVIČ: MHR č. 6
P. FIALA: Pre deti
J. LETŇAN: Slovenské ľudové piesne II., III.
W. JACOBI: 6 polyfonických skladieb na španielske ľudové piesne
J. POWROZNIAK: Čítanky I., II., III.
CHUDOBA: Malý akordeonista
K. BARTÓK – I. BOGÁR: Sonatíny
Akordeón v hudobnej škole (ruské vydanie)
Prvé kroky akordeonistu (ruské vydanie)
T. LUNDQUIST: Microscope
T. LUNDQUIST: Invencie pre melodický bas
Spielbuch für Akordeon, I. zošit
Polyfonické skladby pre bajan 3. a 4. zošit
DIBÁK: Metodická príručka vyučovania improvizácie (pre klavír)

Doplniť výberom skladieb z inej vhodnej našej a zahraničnej literatúry.

5. ročník **(1,5 hodiny týždenne)**

Ciele

Sústavne rozširovať hudobný repertoár o skladby rôznych žánrov a štýlových období a osvojovať si zásady správnej štýlovej interpretácie.

Zvyšovať náročnosť v oblasti hudobného rozvoja, technickej, prednesovej a pamäťovej zložky.

Viesť žiaka k pochopeniu skladby prostredníctvom analýzy a formového rozboru.

Pestovať zmysel pre kultúru tónu, prednesovú výstavbu a využívania registrácie nástroja.

V tvorivej činnosti naďalej zvyšovať nároky a rozvíjať zmysel pre harmonizáciu ľudových piesní s obohatením melódie i sprievodu s možnosťou využitia rytmov moderných tancov.

Rozvíjať cit pre kolektívne muzicírovanie.

Hra z listu, pohotové sprevádzanie nenáročných piesní a melódií.

O b s a h

Upevňovať získané teoretické vedomosti a manuálnu zručnosť, rozšíriť interpretačnú náročnosť o zložitejšie rytmické útvary a ich kombinácie pri súhre oboch rúk.

Zvyšovať náročnosť na získanie techniky oboch rúk v doposiaľ prebratých rytmických hodnotách, v rýchlejších tempách, ozdoby (pasážová prstová technika, dvojhmaty, oktávy pravou rukou, skoky a náročnejšie melodické ozdoby).

Venovať zvýšenú pozornosť interpretácii polyfónnych a viachlasných skladieb.

Mechovú artikuláciu rozšíriť o nácvik BELOWSHAKA (BS).

V úpravách piesní sa zamerať aj na oblasť zábavnej hudby.

Stupnice: durové v rovnom pohybe a protipohybe v rozsahu dvoch oktáv (podľa veľkosti nástroja),

Molové harmonické a melodické v rovnom pohybe.

Akordy: durový a molový štvorhlasný kvintakord s obratmi harmonicky a melodicky, Dominantný septakord s obratmi osobitne.

U žiakov, ktorí hrajú na nástroji s melodickými basmi:

Stupnice: durové a molové v rovnom pohybe a protipohybe v rozsahu dvoch oktáv

Akordy: hrať ako u nástrojov so SB.

Prednesy:

J. BAŽANT: Akordeón – automat II.

S. STRAČINA: Svet a deti

O. KVĚCH: Momentky

J. LETŇAN: Slovenské ľudové piesne

G. F. HÄNDEL: Hare č. 65

J. S. BACH: Hare č. 68

J. S. BACH: Knižočka skladieb pre A. M. Bachovú

P. FIALA: Sonatina facile

Spielbuch für Akordeon, I., II., III.

J. POWROZNIAK: Čítanky II., III.

CHUDOBA: Malý akordeonista

Klasické sonatíny a rondá HARE č. 81

Album klasikov: HARE č. 43

Menuety a iné staré tance HARE č. 60

Skladby starých majstrov MAR č. 5

DIBÁK: Metodická príručka improvizácie (pre klavír)

Doplniť výberom skladieb z inej vhodnej našej a zahraničnej literatúry.

6. ročník (1,5 hodiny týždenne)

Ciele

Zdokonaľovať a prehĺbovať získanú zručnosť a vedomosti.

Hudobný repertoár rozšíriť o rozsiahlejšie a obsahovo náročnejšie skladby (variácie, suite, sonatina).

Rešpektovať zásady štýlovej a žánrovej interpretácie.

Pestovať zmysel na udržanie tempa, vyrovnanosť rytmu, gradáciu, agogické a dynamické zmeny.

Osvojiť si rôzne spôsoby nácviaku na dosiahnutie pozitívneho výsledku naštudovania skladby.

Usmerňovať záujmy a vkus žiaka v oblasti pop hudby.

Zmysel pre súhru a kolektívne muzikovanie rozvíjať na hodinách komornej a súborovej hry.

Hra z listu, pohotovú sprevádzanie spevákov, tanečníkov a pod.

O b s a h

Rozvíjať zmysel pre formu, prednesovú výstavbu a obsahové pochopenie skladby. Neustále skvalitňovať mechovú a prstovú artikuláciu, hru v tempách (jednotlivé zložky uvedené v 6. ročníku).

Rozvíjať schopnosť samostatnej, dokonalej interpretácie a pochopenia diela na základe analýzy (práce s témou a motívom).

Zvyšovať nároky na interpretáciu náročnejších melodických ozdôb, rytmických kombinácií a viachlasu.

Úpravy ľudových piesní, pop skladieb s obohatením melódie a sprievodu a schopnosť transpozície melódií.

Podporovať kreativitu, harmonizáciu a transpozíciu ľudových piesní, rozšírenú aj o oblasť populárnej hudby.

Stupnice: durové a molové stupnice v rovnom pohybe a protipohybe,
Durové v terciách v pravej ruke v rozsahu dvoch oktáv (podľa veľkosti nástroja).

Akordy: durový a molový štvorhlasný kvintakord s obratmi obidvoma rukami harmonicky a melodicky,
Dominantný septakord spolu s obratmi harmonicky a melodicky.

U žiakov, ktorí hrajú na nástroji s melodickými basmi:

Stupnice: durové a molové v rovnom pohybe a protipohybe,
durové stupnice v terciách v pravej ruke

Akordy: hrať tak ako na nástroji so SB.

Odporúčaná hudobná literatúra

J. ONDRUŠ: Harmonika pre pokročilých
J. B. DUVERNOY: Opus 176, Opus 120 – výber etud
H. LEMOINE: Výber detských etud
J. MATYS: Bagately
J. BAŽANT: Akordeón – automat II.
P. FIALA: Nálady
P. FIALA: Pre deti
J. POWROZNIAK: Czytanki III.
ORZECHOWSKI: Vybrané sonatíny pre akordeón I.
J. POWROZNIAK: Czytanki II., III.
K. BARTÓK: Malé prednesové kusy pre akordeón
G. VAS: Mladý akordeonista I., II.
H. LUCK: Akordeón I., II., III. Alte und neue Spielstücke
O. KVĚCH: Momentky
I. KAŠLÍK: Reminiscencie
J. TEML: Miniatúry
J. POSPÍŠIL: Päť drobných skladieb
Spielbuch für Akordeon, I., II., III.
G. F. HÄNDEL: Hare č. 65
Klasické sonatíny a rondá HARE č. 81
Barokové skladby majstrov MHR č. 9
J. S. BACH: Hare č. 68
J. HURT: Capriccia
D. HARVAN: Na ľudovú nôtu
K. BARTÓK – I. BOGÁR: Sonatíny
U. JUTILA: Obrázky pre deti
Skladby XVII. A XVIII. Storočia (klavír)
J. PODPROCKÝ: Suita choreica
I. DIBÁK: Metodická príručka improvizácie (pre klavír)

Doplniť výberom skladieb z inej vhodnej našej a zahraničnej hudobnej literatúry.

7. ročník (1,5 hodiny týždenne)

V tomto ročníku sa uzatvára základné vzdelanie žiaka na I. stupni štúdia ZUŠ **záverečnou skúškou.**

C i e l e

Prácu je nutné zamerať na štúdium náročnejších prednesových skladieb, kde má žiak možnosť preukázať technickú, výrazovú a rytmickú vyspelosť:

- zmysel pre štýlovú hudobnú interpretáciu,

- hudobnú pamäť,
- primeranú úroveň náročnosti, hra z listu,
- estetické cítenie (umelecký vkus),
- všeobecný záujem o hudbu, koncerty a pod.

O b s a h

Prehliť získané vedomosti a zručnosti.

Schopnosť praktického uplatnenia samostatnosti naštudovania skladieb.

Hra v rýchlych tempách v rozsahu jednej klaviatúry a basového hmatníka s využitím zvládnutých technických prvkov, prstovej a mechovej artikulácie, náročnejších rytmických kombinácií, melodických ozdôb, dynamiky, agogiky a registrácie.

Uplatniť tvorivé schopnosti pri úpravách ľudových piesní a populárnych skladieb, pri hudobných sprievodoch k spevu, tancom alebo iným nástrojom.

Oboznámiť s charakterom jednotlivých tancov, rytmov a tempa.

Odporúčaná hudobná literatúra

J. ONDRUŠ: Harmonika pre pokročilých

H. LEMOINE: Výber z detských etud

J. B. DUVERNOY: Výber etud

J. B. DUVERNOY: Opus 120. Opus 276

I. HAVLÍČEK: 30 prednesových etud

I. KAŠLÍK: Reminiscencie

J. S. BACH: 15 malých prelúdií

J. PODPROCKÝ: Partita Regen Schorica

D. SCARLATTI: Sonaty – výber

J. HURT: Capriccia

P. FIALA: Nálady

I. KURZ: Elégie

J. KOFRONĚ: Furiant SR č. 9

I. HAVLÍČEK: Variácie a mol

I. HAVLÍČEK: Variácie d mol

Spielbuch für Akordeon, I., II., III.

J. POWROZNIAK: Czytanki III.

I. DIBÁK: Metodická príručka improvizácie (pre klavír)

Učebné osnovy pre rozšírené štúdium v 4. až 7. ročníku I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy

C i e l e

Cieľom rozšíreného štúdia hry na akordeóne je vytvoriť optimálne podmienky na získanie kvalitných odbornopráctických vedomostí v príprave na ďalšie odborné štúdium žiakov. Intenzívny proces výučby je zameraný na rozvoj muzikality, kreativity a technickej zručnosti, podporený teoretickými vedomosťami žiaka.

4. ročník (2,5 hodiny týždenne)

O b s a h

Stupnice: durové a molové spolu cez dve oktávy (podľa možností nástroja) v rovnom pohybe.

Akordy: durový a molový štvorhlasný akord s obratmi harmonicky a melodicky obidvoma rukami.

U žiakov, ktorí hrajú od 1. alebo 2. ročníka na nástrojoch s melodickými basmi: durové a molové stupnice tretieho radu v rovnom pohybe.

Akordy: durový a molový štvorhlasný akord s obratmi harmonicky a melodicky s obidvoma rukami.

Odporúčaná literatúra

DIKANOVÁ – ONDRUŠ: Akordeónové etudy II.

C. CZERNÝ: Op. 261: Výber z pasážových cvičení

J. B. DUVERNOY: Výber etud I.

5. ročník (2,5 hodiny týždenne)

O b s a h

Stupnice: všetky durové a molové harmonické a melodické paralelné v rovnom pohybe a protipohybe.

Akordy: štvorhlasný kvintakord durový a molový s obratmi obidvoma rukami.
Dominantný septakord s obratmi pravou rukou.

Odporúčaná hudobná literatúra:

DIKANOVA – ONDRUŠ: Akordeónové etudy II.
C. CZERNY: Op. 261: Výber z pasážových cvičení (pokračovanie)
J. B. DUVERNOY: Výber detských etud
J. S. BACH: Knižočka skladieb pre A. M. Bachovú
J. S. BACH: Malé prelúdiá a fúgy

6. ročník (2,5 hodiny týždenne)

O b s a h

Stupnice: všetky durové a molové stupnice harmonické, melodické tercie a sexty v pravej ruke.

Akordy: durová, molové trojhlasné a štvorhlasné kvintakordy a dominantný septakord s obratmi oboma rukami spolu.
Príprava na veľký rozklad.

Odporúčaná literatúra

I. HANON: Prstové cvičenia
DIKANOVA – ONDRUŠ: Akordeónové etudy III., IV:
C. CZERNY: Op. 261: Výber z pasážových cvičení
J. B. DUVERNOY: Výber etud II.
H. LEMOINE: Výber z detských etud
J. S. BACH: Knižočka skladieb pre A. M. Bachovú
J. S. BACH: Malé prelúdiá a fúgy
J. S. BACH: Dvojhlasné invencie

7. ročník (2,5 hodiny týždenne)

O b s a h

Opakovanie všetkých durových a molových stupníc všetkými doposiaľ prebranými spôsobmi; delené tercie a sexty oboma rukami, chromatická stupnica.

- Akordy:* durové a molové trojhlasné a štvorhlasné s obratmi
- zdokonaľovanie technickej hry
 - veľký rozklad

Odporúčaná literatúra

- I. HANON: Prstové cvičenia
- C. CZERNY: Op. 846: Prípravná škola zručnosti
- C. CZERNY: Op. 299
- J. HAVLÍČEK: 30 prednesových etud
- J. B. DUVERNOY: Výber etud II.
- J. S. BACH: Dvojhlasné invencie

Prednesové skladby (výber skladieb podľa učebných plánov pre 3. až 7. ročník základného štúdia).

Vhodným výberom skladieb zabezpečiť rozvoj technickej, výrazovej a štýlovej zložky. Rozširovať repertoár o interpretáciu skladieb všetkých foriem, žánrov a štýlových období s dôrazom na technickú a výrazovú dokonalosť.

Komisionálna skúška

(3. ročník ZUŠ) – postup do 4. ročníka

- 2 durové a molové harmonické stupnice obidvoma rukami spolu rovným pohybom s rôznymi artikulačnými spôsobmi a príslušným kvintakordom a obratmi harmonicky a melodicky
- 3 etudy rôzneho charakteru
- 3 prednesové skladby rôzneho charakteru a tempa

Postupové komisionálne skúšky

4. ročník

- 1 durová, 1 molová stupnica s príslušným kvintakordom a obratmi k hraným stupniciam
- 2 etudy rôzneho technického zamerania
- 2 prednesové skladby, z toho 1 polyfónia
- hra z listu

5. ročník

- 1 durová, 1 molová stupnica s príslušným kvintakordom a obratmi
- 1 etuda rôzneho technického charakteru
- 1 skladba z obdobia baroka alebo klasicizmu
- 2 prednesové skladby, z toho 1 skladba z 20. storočia

6. ročník

- 1 durová, 1 molová stupnica s príslušným kvintakordom a obratmi
- 1 etuda rôzneho technického charakteru
- 1 skladba J. S. Bacha: Dvojhlasné invencie
- 3 prednesové skladby
- 1 skladba rozsiahlejšej formy (sonatína, variácie, cyklická)

7. ročník

V priebehu roka sa žiak pripraví na talentovú skúšku na odbornú školu. Žiak ukončí štúdium záverečnou skúškou v rozsahu požiadaviek na odbornú školu a verejným absolventským vystúpením.

Učebné osnovy pre komornú a súborovú hru v 3. až 7. ročníku I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy

Do komornej a súborovej hry zaraďujeme žiakov od 3. ročníka základného štúdia v ZUŠ.

Práca v tomto predmete nadväzuje na výsledky práce individuálneho vyučovania žiakov.

Kolektívna hra vytvára optimálne predpoklady pozitívneho vzťahu k hudbe, najmä u nesólistických typov žiakov.

Aktívnou reprodukčnou činnosťou, primeraným obsahom a formou práce rozvíjame u žiaka rytmické cítenie, dynamiku, zmysel pre interpretáciu skladieb rôznych žánrov a štýlových období ako aj zákonitostami umeleckej tvorby vôbec.

3. ročník (1 hodina týždenne)

C i e l e

Príprava ku kolektívnej hre, oboznámiť žiakov so základnými gestami dirigenta.

O b s a h

Získať základné návyky, intonačné a rytmické zvládnutie partov, orientáciu pri vzájomnom počúvaní.

Interpretácia jednoduchých dvojhlasných a trojhlasných skladieb.

Odporúčaná hudobná literatúra (výber)

J. RADA: Písničky

S. PITOŇÁK: Vykuklo slniečko (úprava ľudových piesní pre sólo akordeón a komornú hru)

H. LUCK: Im duet I., II.

F. KRIEG: Leichte Volktänze aus Süddeutschland

W. HÜBSCHMANN: Akkordeonstücke für den Gruppenunterricht I., II.

M. CHUDOBA (spracoval): Latwe duety akordeónové 1-3

S. GALAS: 25 latwych utworov (Krakow 1964)

E. KUSSEROV: Schule für den Akkordeon – Gruppenunterricht (Leipzig 1954)

Bajan v hudobnej škole, zošit č. 42

Doplniť výberom skladieb z inej vhodnej našej a zahraničnej hudobnej literatúry.

4. ročník
(1,5 hodiny týždenne)

C i e l e

Rozvíjať základné návyky, rešpektovať gesto dirigenta

O b s a h

Upevňovať intonačnú a rytmickú zložku.
Zvládnuť dynamické a tempové zmeny.

Odporúčaná hudobná literatúra

M. PEŠEK: 3 drobnosti pre 3 akordeóny

J. RADA: Písničky

W. HÜBSCHMANN: Akkordeonstücke für den Gruppenunterricht I., II.

Werke Niederländischer Meister für 4 Instrumente (Budapest 1978)

Werke des Frühbaroks für Streicher (Musika Budapest 1978)

E. KUSSEROV: Schule für den Akkordeon – Gruppenunterricht (Leipzig 1954)

S. PITOŇÁK: Vyukuklo slniečko

Bajan v hudobnej škole (duá a triá)

M. DIKANOVÁ: Souborová hra

Doplniť výberom skladieb z inej vhodnej našej a zahraničnej hudobnej literatúry.

5. ročník
(1,5 hodiny týždenne)

C i e l e

Rozvíjať a upevňovať základné návyky pri aktívnej tvorivej reprodukčnej činnosti.

O b s a h

Viesť žiakov k pochopeniu umeleckých diel primeraným obsahom.

Venovať zvýšenú pozornosť pri registrácii a frázovaní.

Odporúčaná hudobná literatúra

H. SZÖKEOVÁ: Hrajte harmoniky (ŠHV Bratislava 1962)

J. LETŇAN: Hrajte harmoniky (ŠHV Praha – Bratislava 1964)

V. HLAVÁČKOVÁ: Výber skladieb pre akordeónový súbor
J. POSPÍŠIL: Karičky
J. RADA: Prelúdium a fúga
W. A. MOZART: Acht deutsche Tänze (Leipzig)
E. KUSSEROV: Schule für den Akkordeon – Gruppenunterricht (Leipzig 1954)
W. HÜBSCHMANN: Drei Stücke für vier Akkordeons (Halle 1952)
K. GRELL: Vier Tänze für Akkordeonorchester (Halle 1952)
C. M. WEBER: Mazurka (Leipzig 1953)
J. RADA: Detské úsmevy (Supraphon Praha 1977)

6. ročník (1,5 hodiny týždenne)

C i e l e

Hudobno-umeleckou výchovou sústavne rozvíjať estetický rast.

O b s a h

Rozširovať repertoár žiakov o rôzne žánre a skladby jednotlivých štýlových období.

Odporúčaná hudobná literatúra

H. SZÖKEOVÁ: Hrajte harmoniky
J. POSPÍŠIL: Karičky
J. RADA: Prelúdium a fúga
V. HLAVÁČKOVÁ: Výber skladieb pre akordeónový súbor
E. KUSSEROV: Schule für vier Akkordeons
W. HÜBSCHMANN: Drei Stücke für vier Akkordeons
M. BLÁHA: Perokresba SR č. 17

Doplniť výberom skladieb z inej vhodnej našej a zahraničnej hudobnej literatúry.

7. ročník (1,5 hodiny týždenne)

C i e l e

Udržiavať záujem žiakov o hudbu a prácu v komornej či súborovej hre.

O b s a h

Prostredníctvom interpretovaných skladieb zoznamovať žiakov so všetkými štýlovými obdobiami s využitím prstovej, mechovej a registračnej techniky.

Odporúčaná hudobná literatúra

H. SZÖKEOVÁ: Hrajte harmoniky
V. HLAVÁČKOVÁ: Výber skladieb pre akordeónový súbor
J. POSPÍŠIL: Karičky
J. RADA: Prelúdium a fúga
W. A. MOZART: Acht deutsche Tänze
E. KUSSEROV: Schule für den Akkordeon – Gruppenunterricht
W. HÜBSCHMANN: Drei Stücke für vier Akkordeons
K. GRELL: Vier Tänze für Akkordeonorchester
M. BLÁHA: Perokresba

Doplňte výberom skladieb z inej vhodnej našej a zahraničnej hudobnej literatúry.

Učebné osnovy pre II. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy

učebné osnovy pre žiakov II. stupňa štúdia hry na akordeóne nadväzujú na prebraté učivo z I. stupňa základného štúdia.

1. až 4. ročník (1,5 hodiny týždenne)

C i e l e

Zamerat' sa na upevnenie, prehĺbenie a rozvoj technických a výrazových daností žiaka.
Vyučovanie komornej a súborovej hry.
Vo vyučovacom procese zabezpečiť rozvoj individuálnych záujmov žiaka.

O b s a h

Zdokonaľovať:

- harmonické, tonálne a metro-rytmické cítenie sluchovej predstavivosti, fantázie a hudobnej pamäti.

Rozšíriť:

- repertoár skladieb so zameraním na interpretácie rôznych žánrov a štýlových období.

Zdokonaľovať:

- pri skladbách z obdobia baroka štýlové cítenie a zmysel pre interpretáciu polyfónnej hry,
- v interpretácii hudby 19. storočia rozšíriť vedomosti o sonátovú formu,
- regionálnu ľudovú pieseň prispôbiť tvorivým schopnostiam žiaka, vytváraním vhodného harmonického sprievodu,
- vedomosti v oblasti tanečnej a populárnej hudby ovplyvnenej džezom, rozšíriť o znalosť základných tanečných foriem; rytmicko-akordických kombinácií, správneho frázovania a artikulácie.

Poznámka

Populárnej a džezovej hudbe venovať pozornosť len u tých žiakov, ktorí preukazujú výrazné predpoklady v tejto oblasti hudby.

Ciele a obsah učebných osnov pre II. stupeň platia pre všetky štyri ročníky štúdia.

Stupnice: (platia pre všetky štyri ročníky)

- durové, molové, v kombinovanom pohybe v rozsahu dvoch oktáv v dvojhmatových terciách spolu, v dvojhmatových sextách pravou rukou. V molových stupniciach delené tercie a sexty. Chromatické stupnice spolu.

Akordy: - štvorhlasný kvintakord, malý a veľký rozklad spolu.
Dominantný, zmenšený septakord a ich obraty spolu.

II. stupeň základného štúdia sa uzatvára záverečnou komisionálnou skúškou absolventa.

Odporúčani hudobná literatúra

C. CZERNÝ: Škola zručnosti
J. LETŇAN: Dve etudy
J. S. BACH: Dvojhlasné invencie
J. S. BACH: Trojhlasné invencie
J. S. BACH: Osem malých prelúdií a fúg (pre organ)
Varhanní skladby starých českých mistrů
J. H. KUCHAR: Fantázia g mol
T. LUNDQUIST: Deväť invencií
J. FELD: Invencie
G. F. HÄNDEL: Album (Editio Musica Budapest 1973)
F. FUGAZZA: Prelúdium a fúga fis mol
B. M. ČERNOHORSKÝ: Toccata C dur
B. M. ČERNOHORSKÝ: Fuga a mol
M. SEIBER: Prelúdium
J. A. BENDA: Sonatíny
Klavírne skladby starého Španielska a Portugalska (Praha 1978)
D. SCARLATTI: Sonáty (výber)
J. HAYDN: Sonáty (výber ľahších častí)
D. KABALEVSKÝ: Sonatina No. 1 op. 13
A. CHAČATURJAN: Sonatina
V. TROJAN: Zrúcaná katedrála
V. TROJAN: Pohádky pre akordeón a orchester (akordeón a klavír)
V. DIKUSAROV: Toccata giocosa
J. PODPROCKÝ: Tri skladby pre akordeón
A. DEVÁTÝ: Saltarello
T. LUNDQUIST: Plasticity
T. LUNDQUIST: Batany play
A. NOGAJEV: Detská suita No. 2 (Sov. kompoz. Moskva 1982)
J. BAŽANT: Concertino pre akordeón a klavír (orchester)
P. FIALA: Aforizmy
N. W. BENTZON: V zoologickej záhrade
R. R. BENNET: Štyri nocturná
F. JUST: Tri kusy pre akordeón
A. REPNIKOV: Koncertná suita
A. VOLPI: Concertino in re minore
J. B. DUVERNOV: Op. 120, op. 276: Výber etud (II.)
J. HAVLÍČEK: Prednesové etudy
H. LEMOINE: Výber z detských etud (op. 37)
C. CZERNÝ: 160 osemtaktových cvičení, op. 821
J. S. BACH: Dvojhlasné invencie
J. S. BACH: Malé prelúdiá a fúgy
Dawne tance a melodie I. (klavírne vydanie PWM Kraków 1972)
J. S. BACH: Francúzske suity (výber ľahších tancov)

J. PAVER: Invencie pre akordeón
I. BOGÁR: Toccata a fuga
J. GART: Prelúdium, Fugheta
J. A. BENDA: Sonatíny
W. A. MOZART: 6 viedenských sonatín
Klasické sonatíny a rondá HARE č. 81
Wyberané sonatíny II. (PWM Warszawa 1982)
J. BAŽANT: Akordeón – automat IV.
J. KAŠLÍK: Reminiscencia
L. MATYS: 5 bagatelle
H. LUCK: Sonatína
J. PODPROCKÝ: Suita choreica
M. BLÁHA: Jazzový akordeón
W. RICHTER: Mozajka Spielbuch für Akordeon, I. zošit)
Spielbuch für Akordeon, I., II., III. zošit